

פרשת מטות מסעי – חמישי

^(א) וידבר יהוה אל־משה

בעֲרֶבֶת מוֹאָב עַל־יַרְדֵּן יִרְחוֹ
לֵאמֹר:

^נ וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה,
בְּמִישָׁרָא דְּמוֹאָב, עַל
יַרְדֵּנָא דִּירִיחוֹ, לְמִימֵר.

^(אב) דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַאֲמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם
עֲבָרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל־אַרְצוֹ
כְּנָעַן:

^{נא} מִלִּיל עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, וְתִימַר לְהוֹן:
אַרְי אַתּוֹן עֲבָרִין יֵת
יַרְדֵּנָא, לְאַרְעָא דְּכְנָעַן.

^(בב) וְהוֹרִשְׁתֶּם אֶת־כָּל־יִשְׁבֵּי
הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְאַבְדֶּתֶם
אֶת כָּל־מִשְׁכֵּיתֶם וְאֵת כָּל־
עַלְמֵי מִסְכְּתֶם תִּאבְדּוּ וְאֵת
כָּל־בְּמוֹתָם תִּשְׁמִידוּ:

^{נב} וְתִתְּרַכּוּן יֵת כָּל יִתְבִּי
אַרְעָא, מִן קְדָמִיכוֹן,
וְתַבְדּוּן, יֵת כָּל בֵּית
סְגֻדָּתְהוֹן; וְיֵת כָּל צִלְמֵי
מִתְכַּתְהוֹן תַּבְדּוּן, וְיֵת
כָּל בְּמַתְהוֹן תִּשְׁחִיזוּן.

^{כא} וְהוֹרִשְׁתֶּם: וְגִרְשְׁתֶּם מִשְׁכֵּיתֶם: כְּתַרְגוּמוֹ: "בֵּית
סְגֻדָּתְהוֹן" עַל שֵׁם שְׁהָיוּ מְסַכְּכִין אֶת הַקֶּרֶק עַרְצַפֶּת אֲבָנִים
שֶׁל שֵׁשׁ לְהִשְׁתַּחֲוֹת עֲלֵיהֶם בִּפְשׁוּט יְדֵיכֶם וְרַגְלֵיכֶם, כְּרַכְתִּיב
(וַיִּקְרָא כו'): "וְאִכְּוֹן מִשְׁכִּית לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ".
מִסְכְּתֶם: כְּתַרְגוּמוֹ: מִתְכַּתְהוֹן:

^(בג) וְהוֹרִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ
וַיִּשְׁבְּתֶם־בָּהּ כִּי לָכֶם נִתְּנִי
אֶת־הָאָרֶץ לְרִשְׁתָּ אֹתָהּ:

^{נג} וְתִתְּרַכּוּן יֵת יִתְבִּי
אַרְעָא, וְתַתְּבּוּן בָּהּ:
אַרְי לְכוּן יְהִיבִית יֵת
אַרְעָא, לְמִירַת יִתְהָ.

^{כא} וְהוֹרִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ: וְהוֹרִשְׁתֶּם אוֹתָהּ מִיּוֹשְׁבֶיהָ וְאֹז
וַיִּשְׁבְּתֶם־בָּהּ תִּתְּכְלוּ לְהִתְקִים בָּהּ, וְאִם לֹא לֹא תִּתְּכְלוּ לְהִתְקִים
בָּהּ:

^(כד) וְהִתְנַחֲלֶתֶם אֶת־הָאָרֶץ
בְּגוֹרָל לְמִשְׁפְּחוֹתֵיכֶם לְרֹב
הַתְּרֹבֹ וְאֶת־נַחֲלָתוֹ וְלַמַּעַט
הַמַּעֲטִי אֶת־נַחֲלָתוֹ אֶל־
אִשְׁר־יִצְאָ לוֹ שְׁמָה הַגּוֹרָל
לוֹ יִהְיֶה לְמִטּוֹת אֲבֹתֵיכֶם
תִּתְּנָחֵלוּ:

^{נד} וְתַחֲסַנּוּן יֵת אַרְעָא
בְּעַדְבָא לְזִרְעִיתְכוֹן,
לְסִגְיָא תַּסְגּוּן יֵת
אַחַסְנָתְהוֹן וְלַזְעִירֵי
תַּזְעִירוֹן יֵת אַחַסְנָתְהוֹן
לְדַפּוֹק לִיהָ תַּמּוֹן
עַדְבָא, דִּילִיָּה יִהְיֶה:
לְשַׁבְטֵי אֲבִהַתְכוֹן,
תַּחֲסַנּוּן.

^{כא} אֶל אִשְׁר־יִצְאָ לוֹ שְׁמָה: מִקְרָא קֶצֶר הוּא זֶה: אֶל מְקוֹם
אִשְׁר־יִצְאָ לוֹ שְׁמָה הַגּוֹרָל, לוֹ יִהְיֶה לְמִטּוֹת אֲבֹתֵיכֶם: (כ"ב
קיו) לְפִי חֲשׁוֹבִין יוֹצְאֵי מִצְרַיִם. דְּבַר אַחֵר: בְּשָׁנִים עֲשָׂר גְּבוּלִין
כְּמִנְיֵן הַשָּׁבָטִים:

^(כה) וְאִם־לֹא תוֹרִישׁוּ אֹתָהּ
יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה
אִשְׁר־תּוֹתִירוּ מֵהֶם לְשִׁבְיָם
בְּעִינֵיכֶם וְלַעֲנִינֵם בְּצַדִּיקָם
וְעָרְרוּ אֹתְכֶם עַל־הָאָרֶץ
אִשְׁר־אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ:

^{נה} וְאִם לֹא תִתְּרַכּוּן
יֵת יִתְבִּי אַרְעָא, מִן
קְדָמִיכוֹן וְיִהְיִדְתְּשִׁאֲרוֹן
מִנְהוֹן, לְסִיעֵן נִטְלָן
זִין לְקַלְכּוֹן וְלַמְשָׁרְוִין
מִקְפִּיכוֹן; וְיַעֲקִיבִין
לְכוּן עַל אַרְעָא, דְּאַתּוֹן
יִתְבִּין בָּהּ.

^{כא} וְהָיָה אִשְׁר־תּוֹתִירוּ מֵהֶם: יִהְיֶה לָכֶם לְרַעְהָ לְשִׁבְיָם
בְּעִינֵיהֶם: לִיתְדוֹת הַמְּנַקְרוֹת עֵינֵיכֶם. תַּרְגוּם שֶׁל יִתְדוֹת:
"שִׁבְיָא". וְלַעֲנִינֵם: פּוֹתְרִים בּוֹ הַפּוֹתְרִים לְשׁוֹן מְסוּכַת קוֹצִים
הַסּוֹכְכַת אֹתְכֶם לְסָגֵר וְלִכְלֹא אֹתְכֶם מֵאִין יוֹצֵא וְכֹא וְעָרְרוּ
אֹתְכֶם: כְּתַרְגוּמוֹ:

^(כו) וְהָיָה בְּאִשְׁר־הַמִּיתִי
לַעֲשׂוֹת לָהֶם אַעֲשֶׂה לָכֶם:

^{נו} וְיִהְיֶה, כְּמָא דְחִשְׁבִּית
לְמַעַבְדִּי לְהוֹן אַעֲבִיד
לְכוּן.

^(כז) וידבר יהוה אל־משה
לֵאמֹר:

^א וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה,
לְמִימֵר.

^(ב) צֹו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי־אַתֶּם בָּאִים אֶל־
הָאָרֶץ כְּנָעַן וְאֵת הָאָרֶץ אִשְׁר־
תִּפְּל לָכֶם בְּנַחֲלָה אֶרֶץ כְּנָעַן
לִגְבֻלְתֶּיהָ:

^ב פְּקִיד יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
וְתִימַר לְהוֹן, אַרְי אַתּוֹן
עָאלִין, לְאַרְעָא דְּכְנָעַן:
דָּא אַרְעָא, דְּתַתְּפֻּלִּג
לְכוּן בְּאַחַסְנָא, אַרְעָא
דְּכְנָעַן, לְתַחֲמַמְהָא.

^{כא} זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּפְּל לָכֶם וְגו': לְפִי שֶׁהִרְבֵּה מִצְוֹת
נוֹהֲגוֹת בְּאַרְץ וְאִין נוֹהֲגוֹת בְּחוּצָה לְאַרְץ, הִצְרִיךְ לִכְתֹּב מִצְוֵי
גְבוּלֵי רוֹחוּתֶיהָ סָבִיב. לומר לָךְ: מִן הַגְּבוּלִים הַלָּלוּ וְלִפְנֵים
הַמִּצְוֹת נוֹהֲגוֹת. תִּפְּל לָכֶם: עַל שֵׁם שֶׁנִּתְחַלְקָה בְּגוּרָל נִקְרָאת
"תְּחֻלָּה" לְשׁוֹן נִפְלָה. וּמִדְּרַשׁ אֲגָדָה אוֹמֵר: עַל־יְדֵי שֶׁהִפִּיל
הַקְדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא שְׂרִיָּהֶם שֶׁל שְׂבָעִים אֲמוֹת מִן הַשָּׁמַיִם
וּכְפָתָן לִפְנֵי מֹשֶׁה, אָמַר לוֹ: רָאֵה, אֵין בָּהֶם עוֹד כֹּחַ !:

^(ג) וְהָיָה לָכֶם פֶּאת־גִּבְבֹּ
מִמֶּדְבָּר־צֹן עַל־יְדֵי אֲדוֹם
וְהָיָה לָכֶם גְּבוּל גִּבְבֹּ מִקְצֵה
יַם־הַמֶּלַח קִדְמָה:

^ג וְיִהְיֶה לְכוּן רִיחַ דְּרוּמָא
מִמֶּדְבָּרָא דְּצִין, עַל
תַּחוּמֵי אֲדוֹם; וְיִהְיֶה
לְכוּן תַּחוּם דְּרוּמָא,
מִסְפִּי יִמָּא דְּמִלְחָא
קְדוּמָא.

^{כא} וְהָיָה לָכֶם פֶּאת־גִּבְבֹּ רִיחַ
דְּרוּמִית אֲשֶׁר מִן הַמְּזוּחַ לְמַעְרָב. מִמֶּדְבָּר־צֹן: אֲשֶׁר אֵצֶל אֲדוֹם
מִתְחַלֶּת מִקְצֵעַ דְּרוּמִית־מְזוּרְחִית שֶׁל אֶרֶץ תַּשְׁעַת הַמִּטּוֹת.
כִּיצַד ? שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת יוֹשְׁבוֹת בְּדְרוּמָה שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְזוֹ אֵצֶל
זוֹ: קֶצֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאֶרֶץ אֲדוֹם כְּלָה, וְאֶרֶץ מוֹאָב כְּלָה;
אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּמִקְצֵעַ דְּרוּמִית־מַעְרָבִית, שְׁנֶאֱמַר בַּפָּרָשָׁה זוֹ:
"מַעְצָמוֹן נַחֲלַת מִצְרַיִם וְהָיוּ תּוֹצְאֹתָיו הַיָּמָה". וְנַחֲלַת מִצְרַיִם
הָיָה מִחֶלֶךְ עַל פְּנֵי כָל אֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁנֶאֱמַר (יהושע יא): מִן־
הַשִּׁיחֹר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרַיִם. וּמִפְּסִיק בֵּין אֶרֶץ מִצְרַיִם לְאַרְץ־
יִשְׂרָאֵל, וְאֶרֶץ אֲדוֹם אֵצֶלָה לְצַד הַמְּזוּרַח, וְאֶרֶץ מוֹאָב אֵצֶל
אֶרֶץ אֲדוֹם בְּסוֹף הַדְּרוֹם, לְמִזְרַח, וּכְשִׁינִיאוֹ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
אִם רָצָה הַמְּקוֹם לְקַרֵּב אֶת כְּנִיעֻתָם לְאַרְץ, הִיָּה מַעְבִּירָם אֶת
הַנִּילוֹס לְצַד צָפוֹן וּבֹאִין לְאַרְץ־יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשָׂה כֵּן; וְהָיוּ
שְׁנֶאֱמַר (שמות יא): "וְלֹא נָחֵם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים",
שֶׁהִם יוֹשְׁבֵי עַל הַיָּם בְּמַעְרְבָה שֶׁל אֶרֶץ כְּנָעַן כְּעִנְיֵן שְׁנֶאֱמַר
בַּפְּלִשְׁתִּים (צפניה ב): "יִשְׁבֵּי חִבְל הַיָּם גּוֹי כְּרַתִּים". וְלֹא נָחֵם
אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, אֲלֹא שֶׁהִסְבִּין וְהוֹצִיאֵם דֶּרֶךְ דְּרוּמָה אֶל הַמִּדְבָּר,
וְהוּא שְׁקָרָא וְחֻזְקָאֵל (יחזקאל כ): "מִדְּבַר עַמִּים", לְפִי שְׁהָיוּ
כְּמָה אֲמוֹת יוֹשְׁבוֹת בְּצִדוֹ וְהוֹלְכִין אֵצֶל דְּרוּמָה מִן מַעְרָב
כְּלָפֵי מְזוּרַח תָּמִיד, עַד שִׁבְאוֹ לְדְרוּמָה שֶׁל אֶרֶץ אֲדוֹם, וּבִקְשׁוֹ
מִמֶּלֶךְ אֲדוֹם שִׁינִיחֵם לְעֹבֵר דֶּרֶךְ אַרְצוֹ וְלִהְיוֹס לְאַרְץ דֶּרֶךְ
רַחֲבָה, וְלֹא רָצָה. וְהִצְרִיכוֹ לְסַבֵּב אֶת כָּל דְּרוּמָה שֶׁל אֲדוֹם,
עַד שִׁבְאוֹ לְדְרוּמָה שֶׁל אֶרֶץ מוֹאָב, שְׁנֶאֱמַר (שופטים יא): "וְגַם
אֶל־מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח וְלֹא אָבָה". וְהִלְכוּ כָל דְּרוּמָה שֶׁל מוֹאָב
עַד סוֹפָה וּמִשָּׁם הִפְּכוּ פְּנֵיהֶם לְצָפוֹן, עַד שֶׁסָּבְבוּ כָל מִצְרַ
מְזוּרְחֵי שָׁלָה לְרַחֲבָה; וּכְשִׁכְּלָו אֶת מְזוּרְחָה, מִצְאוּ אֶת סִיחֹן
וְעוּג, שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין בְּמִזְרַחָה שֶׁל אֶרֶץ כְּנָעַן וְהִירָדוֹן מִפְּסִיק
בְּיַנְיָהֶם; וְהָיוּ שְׁנֶאֱמַר בִּיקְתַּח (סו): "וַיִּלָּךְ בַּמִּדְבָּר וַיִּסָּב אֶת־
אֶרֶץ אֲדוֹם וְאֵת־אֶרֶץ מוֹאָב וַיָּבֹא מִמִּזְרַח־שָׁמַשׁ לְאַרְץ מוֹאָב".
וּכְבָּשׁוּ אֶת אֶרֶץ סִיחֹן וְעוּג, שֶׁהָיְתָה בְּצִפּוֹנָה שֶׁל אֶרֶץ מוֹאָב.
וְקָרְבוּ עַד הַיַּרְדֵּן, וְהוּא כְּנֶגֶד מִקְצֵעַ צָפוֹנִית מַעְרָבִית שֶׁל אֶרֶץ
מוֹאָב. נִמְצָא, שֶׁאֶרֶץ כְּנָעַן שְׂבַעֲבַר הִירָדוֹן לְמַעְרָב הָיָה מִקְצֵעַ
דְּרוּמִית־מְזוּרְחִית שָׁלָה אֵצֶל אֲדוֹם:

^(ד) וְנָסַב לָכֶם הַגְּבוּל מִנֶּגֶב
לְמַעַלְהָ עֲקָרִיבִים וְעֹבֵר צִנְהָ
וְהָיָה (וְהָיוּ) תּוֹצְאֹתָיו מִנֶּגֶב
לְקֶדֶשׁ בְּרִנֵּעַ וַיִּצְא חֲצֵר־
אֲדֵר וְעֹבֵר עֲצֻמָּה:

^ד וַיִּסְחַר לְכוּן תַּחוּמָא
מִדְּרוּמָא לְמַסְקָא
דְּעֲקָרִיבִין, וְיַעֲבֵר
לְצִין, וְיִהְיוּ מִסְּקָנֵהוּ,
מִדְּרוּמָא לְרִקְסָא גִיאָה;
וַיִּפּוֹק לְחֲצֵר אֲדֵר,
וְיַעֲבֵר לְעֲצֻמּוֹן.

^{כא} וְנָסַב לָכֶם הַגְּבוּל מִנֶּגֶב לְמַעַלְהָ עֲקָרִיבִים: כָּל מְקוֹם
שְׁנֶאֱמַר "וְנָסַב" אוֹ "וַיִּצְא" מִלְּמַד, שֶׁלֹּא הָיָה הַמִּצְרַ שְׁוֶה אֲלֹא
הוֹלֵךְ וַיּוֹצֵא לְחוּץ. וַיִּצְא הַמִּצְרַ וְעוֹקֵם לְצַד צָפוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם
בְּאַלְכֶסוֹן לְמַעְרָב וְעוֹבֵר הַמִּצְרַ בְּדְרוּמָה שֶׁל מַעַלְהָ עֲקָרִיבִים.
נִמְצָא מַעַלְהָ עֲקָרִיבִים לִפְנֵים מִן הַמִּצְרַ וְעֹבֵר צִנְהָ: אֶל צִין
כְּמוֹ "מִצְרִימָה". וְהָיָה תּוֹצְאָתָיו: קְצוֹתָיו. בְּדְרוּמָה שֶׁל קֶדֶשׁ
בְּרִנֵּעַ. וַיִּצְא חֲצֵר־אֲדֵר: מִתְּפַשֵּׁט הַמִּצְרַ וּמִרְחִיב לְצַד צָפוֹן
שֶׁל עוֹלָם וְנִמְשָׁךְ עוֹד בְּאַלְכֶסוֹן לְמַעְרָב וּבֹא לוֹ לְחֲצֵר־אֲדֵר
וּמִשָּׁם לְעֲצֻמּוֹן וּמִשָּׁם לְנַחֲל מִצְרַיִם. וְלִשׁוֹן "נָסַב" הָאֲמוֹר
כָּאֵין לְפִי שֶׁכְּתִיב וַיִּצְא חֲצֵר־אֲדֵר, שֶׁהִתְחִיל לְהִרְחִיב מִשְׁעָבֵר
אֶת קֶדֶשׁ בְּרִנֵּעַ וְרַחֵב אוֹתָהּ רְצוּעָה שְׁבִלְטָה לְצַד צָפוֹן הָיְתָה
מִקְדֵּשׁ בְּרִנֵּעַ עַד עֲצֻמּוֹן וּמִשָּׁם וְהִלָּאָה נִתְקַצֵּר הַמִּצְרַ וְנָסַב
לְצַד הַדְּרוֹם וּבֹא לוֹ לְנַחֲל מִצְרַיִם וּמִשָּׁם לְצַד הַמַּעְרָב שֶׁל הַיָּם
הַגָּדוֹל, שֶׁהוּא מִצְרַ מַעְרָבָה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נִמְצָא, שֶׁנַּחֲל
מִצְרַיִם בְּמִקְצֵעַ מַעְרָבִית דְּרוּמִית:

^(ה) וְנָסַב הַגְּבוּל מִעֲצֻמּוֹן נַחֲלָה
מִצְרַיִם וְהָיוּ תּוֹצְאֹתָיו הַיָּמָה:

^ה וַיִּסְחַר וַיִּנְחֹת מִתּוּמָא
מִעֲצֻמּוֹן, לְנַחֲלָא
דְּמִצְרַיִם; וְיִהְיוּ
מִסְּקָנֵהוּ, לִימָא.

^{כא} וְהָיוּ תּוֹצְאֹתָיו הַיָּמָה: אֶל
מִצְרַ הַמַּעְרָב, שְׁאִין עוֹד גְּבוּל גִּבְבֹּ מֵאַרְיָךְ לְצַד הַמַּעְרָב מִשָּׁם
וְהִלָּאָה:

^(ו) וּגְבוּל יָם וְהָיָה לָכֶם הַיָּם
הַגָּדוֹל וּגְבוּל וְהָיְתָה לָכֶם
גְּבוּל יָם:

^ו וְתַחוּם מַעְרָבָא,
וְיִהְיֶה לְכוּן יִמָּא רַבָּא
וְתַחוּמֵיהָ; דִּין יִהְיֶה
לְכוּן, תַּחוּם מַעְרָבָא.

^{כא} וּגְבוּל יָם: וּמִצְרַ מַעְרָבִי מֵהוּ? וְהָיָה לָכֶם הַיָּם הַגָּדוֹל:
לְמִצְרַ. וּגְבוּל יָם: הַסִּין שְׁכַתוֹךְ הַיָּם אִף הֵם מִן הַגְּבוּל וְהֵם
אִיִּים שְׁקוֹרִין אִינוֹלוֹס

^(ז) וְהָיְתָה לָכֶם גְּבוּל צָפוֹן
מִדְּהֵי־הַגָּדוֹל תִּתְּאוּ לָכֶם
הַר הַהָר:

^ז וְדִין יִהְיֶה לְכוּן, תַּחוּם
צָפוֹנָא: מִן יִמָּא, רַבָּא,
תְּכוֹנוֹן לְכוּן, לְהוֹר
טוּרָא.

^{כא} וּגְבוּל יָם: מִצְרַ צָפוֹן. מִן־הַיָּם הַגָּדֹל תִּתְּאוּ לָכֶם הַר הַהָר:
שֶׁהוּא בְּמִקְצֵעַ צָפוֹנִית מַעְרָבִית. וּרְאִשׁוֹ מִשְׁפִּיעַ וְנִכְנָס לְתוֹךְ
הַיָּם, וַיֵּשׁ מִרְחֵב הַיָּם לִפְנֵים הַיָּמָנוּ וְחוּצָה הַיָּמָנוּ. תִּתְּאוּ: לְשׁוֹן
סָבָה כְּמוֹ (ד"ב ב, יב): "אֶל־תֵּא רַחֲצִים" (יחזקאל כ): "וְתֵאִי
הַשֹּׁעַר" הַיִּצְעִי, שְׁקוֹרִין "אַפְסִינִי", שֶׁהוּא מְסָב וּמִשְׁפָּע:

^(ח) מֵהַר הַהָר תִּתְּאוּ לְבֹא
חֲמַת וְהָיוּ תּוֹצְאֹת הַגְּבוּל
צִדְדָּה:

^ח מֵהוּר טוּרָא, תְּכוֹנוֹן
לְמִשְׁי חֲמַת; וְיִהְיוּ
מִסְּקָנֵהוּ דְּתַחוּמָא,
לְצִדְדָּה.

^{כא} מֵהַר הַהָר: תַּסְבּוּ וְתִלְכּוּ אֶל מִצְרַ הַצָּפוֹן לְצַד הַמְּזוּרַח
וְתַפְגְּעוּ בְּלִבָּא חֲמַת זוֹ אֲנִטּוּכָא. תּוֹצְאֹת הַגְּבוּל: סוֹפֵי הַגְּבוּל.
כָּל מְקוֹם שְׁנֶאֱמַר תּוֹצְאוֹת הַגְּבוּל אוֹ הַמִּצְרַ כְּלָה שֵׁם לְגַמְרֵי
וְאִינוּ עוֹבֵר לְהֵלֶן כָּלֵל, אוֹ מִשָּׁם מִתְּפַשֵּׁט וּמִרְחִיב וַיּוֹצֵא
לְאַחֲוִירוֹ לְהַמְשִׁיךְ לְהֵלֶן בְּאַלְכֶסוֹן יוֹתֵר מִן הִרְחֵב הָרִאשׁוֹן
וְלַעֲנִין רַחֵב הַמֶּדָּה הָרִאשׁוֹן קָרָא "תּוֹצְאָת", שֶׁשֵּׁם כְּלָתָהּ
אוֹתָהּ מֶדָּה:

^(ט) וַיִּצְא הַגְּבוּל זַפְרָנָה וְהָיוּ
תּוֹצְאֹתָיו חֲצֵר עֵינָן וְהָיְתָה
לָכֶם גְּבוּל צָפוֹן: